

Fra: Norges Hytteforbund
Til : Finansdepartementet

Oslo 25.03.2015

HØRINGSUTTALELSE FRA NORGES HYTTEFORBUND OM INNSTILLINGEN FRA SCHEEL-UTVALGET, NOU 2014-13 «KAPITALBESKATNING I EN INTERNASJONAL ØKONOMI».

1. Innledende bemerkninger

Norges Hytteforbund er en medlemsstyrt demokratisk paraplyorganisasjon for hyttevelforeninger i Norge og personlig medlemskap. Norges Hytteforbund har ingen kommersielle interesser, og forbundets ledelse er demokratisk valgt av medlemmene. Vi representerer ca. 25.000 medlemmer, herunder rundt 2.300 med individuelt medlemskap.

Norges Hytteforbund vil selvsagt kun kommentere utvalgte forslag som fremkommer i NOU 2014-13. Vi vil som hytteeierne organisasjon med formålsparagraf for hytteeierne interesser, som skal fremme forståelse og bruksbetingelser for hyttelivet, hovedsakelig peke på de sider ved NOU 2014-13 som har betydning for vår gruppe og våre målsettinger.

Men samtidig inneholder Scheel-utvalgets innstilling anbefalinger som går langt ut over dette, men av så stor betydning for samfunnsutviklingen generelt, at vi også vil måtte knytte klare standpunkter til mer almene problemstillinger, også utenfor området FRITIDSBOLIGER. Skattepolitikk for BOLIGER er også nært knyttet til politikk for FRITIDSBOLIGER, og det er derfor naturlig at vi samtidig har et boligpolitisk perspektiv.

Aller først vil vi her peke på det GENERELLE. At Scheel-utvalgets forutsetninger for arbeidet synes snevert, og knyttet til ensidige sosialøkonomiske modell-betraktninger, der politiske målsettinger og ikke-økonomiske verdier tilsidesettes i de anbefalinger utvalget gir. Vi mener det er åpenbart at utvalgets anbefalinger derfor må veies mot andre tungtveiende politiske og sosiale hensyn som sterkt vil måtte begrense hvordan utvalgets forslag kan komme til anvendelse.

Klarest kommer dette frem i det utgangspunkt utvalget selv presiserer: At hovedmålsettingen for det norske folk er å tilpasse seg internasjonal finanskapitals krav til lønnsomme investeringer i norske bedrifter. Her skal Norge delta i det pågående konkurranse landene imellom for skattelettelse for selskapskatten, for å kunne tiltrekke seg internasjonale investorer. Det skattetape som staten påføres ved at selskaps- og inntektsskatt etter denne modell stadig blir redusert, bør – slik utvalget ser det først og fremst dekkes av bl.a norske bolig og hytteeiere.

Norges Hytteforbund tar sterkt avstand fra slikt utgangspunkt, der konkurranse om mest mulig gunstig skatteposisjon for finanskapitalen skal gis en styrende effekt. Det gjør også kjente internasjonale økonomer (jfr T. Piketty 2014) som peker på at den pågående skattekonkurranse landene imellom ikke vil ta noen ende før internasjonale avtaler kommer på plass og sikrer en nødvendig skattebalanse mellom de sektorer som deltar i samfunnenes skattefellesskap, og som finanskapitalen er en del av. Slike avtaler er helt nødvendig å komme frem til, for at ikke skattebildet, og den skattebalanse, som bør finnes mellom investeringskapital, lønnstakere, bedrifter og formueiere/eiendoms besittere skal komme helt skjevt ut i den internasjonale finanskapitalens favør.

På den generelle siden - og med hensyn til Norges Hytteforbunds spesielle område - må vi også bemerke den MANGEL på omtale som Scheel-utvalget har av hyttelivets betydning i for økonomien i norske kommuner. Hyttene tilfører norske hyttekommuner økonomisk aktivitet i form av innkjøp for tjenester og varer på mellom 6 og 7 milliarder kroner pr år. (tall fra VIRKE). Dette nevnes ikke med et eneste ord i kapitel om formuesbeskatning og i omtalen av fritidsboliger. Dette er økonomisk aktivitet som hyttefolket flytter UT AV sin bostedskommune og sprer til andre deler av landet. Her er sysselsettingen ofte helt avhengig av turisme og hyttefolk. NHF mener at man med den tilnærming Scheel-utvalget har, ikke får tatt inn over seg indirekte konsekvenser av forslagene. Utvalgets forslag vil bidra til redusert hyttebygging, noe som vil ha sterke negative konsekvenser for næringslivet og befolkningsutviklingen i utkant-Norge :

Hyttefolket har her en direkte påvirkning på økonomien til kommunen gjennom å legge igjen skatt og avgifter, samt en indirekte påvirkning på de tjenester som kjøpes hos fagfolk lokalt. Hva vil den distriktpolitiske effekten være av en betydelig redusert utbygging og reovering av hytter? Hva vil den distriktpolitiske effekten være av en betydelig redusert bruk av hytter? Hva vil utvalgets forslag, i økonomiske termer, bety for nordmenn som heller etablere hytter og fritidsboliger i andre land i Europa i stedet for i Norge?

Det er vanskelig å tolke utvalgets taushet på disse punkter annerledes enn at man i forhold til utvalgets modell-apparat enten er likegyldig til dette, eller ser slik spredning av økonomisk aktivitet som uønsket. Kanskje er dette fordi de økonomiske måltall som utvalget opererer etter, ville vært bedre tjent med at all økonomisk aktivitet skjer i sentrale områder. Tilsvarende kan vi lett forestille oss at den vekt Norges Hytteforbund legger på FOLKEHELSE og REKREASJON som hyttelivet først og fremst bidrar til, er en NEGATIV faktor i utvalgets modell-apparat. Her REDUSERES jo økonomisk aktivitet til fordel for andre verdier.

I så fall er dette et eksempel på at NOU 2014-13 og utredninger / anbefalinger herfra, ikke ivaretar andre tungtveiende hensyn enn økonomiske målsetninger ut fra et ensidig investeringsperspektiv og økonomisk vekstfilosofi.

2. Spesielle områder. Eiendomsbeskatning

Norges Hytteforbund tar også sterk avstand fra et annet sentralt utgangspunkt som NOU 2014-13 svært klart gir beskjed om for beskatning av hjem og hytter: At det ikke er NOEN GRUNN (utvalgets egne ord) til å se kjøp av bolig og fritidseiendom som noe annet enn en ren INVESTERING den enkelte gjør, i likhet med kjøp av aksjer i Norsk Hydro eller Frontline. Scheel-utvalget melder seg her ut av norsk historie og politiske virkelighet. Her tilsidesetter utvalget alle prinsipper i den bolig-politikk som har vært ført i Norge etter krigen, nemlig at kjøp av primær BOLIG ikke skal sees på som en finansinvestering, men som et fundamentalt grunnlag for å kunne stifte familie og for syssel-setting. Bolig er et primærbehov ALLE må tilfredsstille, et sosialt gode, og samfunnet bør gjennom sine skatteordninger legge best mulig til rette for at slikt lett kan skje for den enkelte. (Se likevel punkt 6 hvor grenseoppganger for dette syn trekkes opp.)

Også fritidsboliger har tradisjonelt stått særlig sterkt i Norge, innenfor denne tradisjon for moderat boligbeskatning som det tradisjonelt har vært, og fremdeles er. Dette har selvsagt sammenheng med at Norge er relativt tynt befolket i forhold til areal, og her er velsignet med areal og natur som særlig innbyr til hyttebebyggelse for økning av folkets rekreasjonsmuligheter og livskvalitet.

Gitt disse historiske forutsetninger har vi et meget spesielt bilde for boliger og hytter i Norge i forhold til andre land: Norske BOLIGEIERE følger i den selveiertradisjon som for bøndene i Norge ble etablert allerede i middelalderen. 1,7 millioner husstander er i Norge er SELVEIERE, mens bare 500.000 husstander er LEIETAKERE. Det finnes i tillegg ca 440.000 selveiende fritidseiendommer i landet og beregninger viser at hver 4 de nordmann har tilgang til fritidsbolig.

Norges Hytteforbund vil påpeke de store demokratiske verdier som her eksponeres i forhold til andre land, der mange flere er LEIETAKERE og fritidseiendommer er noe som hører til den økonomiske overklasse. I Norge eier de fleste sin egen bolig og verdistigning i eiendomsmarkedet er ikke noe som primært plukkes opp av en økonomisk overklasse eller eiendomsselskaper.

Norges Hytteforbund mener dette selveierdemokrati må vernes om i skattepolitikken. Men for Scheel-utvalget representerer situasjonen mest et skattepotensial: NOU 2014-13 antyder at det finnes et ikke-utnyttet potensial for eiendomsbeskatning på NOK 9 milliarder (jf s. 285 NOU 2014-13) om eiendom hadde blitt beskattet opp til full verdi innenfor formueskatteregimet 2014. Utvalget nøyer seg likevel med å foreslå en statlig formueskatt på 80 pct av dette potensialet for boliger, ved at eiendomsverdiene foreslås beskattet med slik sats. Etter hva vi kan se innebærer dette en økning i statlig eiendomsskatt på om lag kr 7,2 milliarder iht til de tall utvalget presenterer, hvis vi her unntar de mer usikre verdier for fritidsboliger.

Norges Hytteforbund støtter IKKE et slikt forslag.

For det første kommer slik formuesbeskatning I TILLEGG til den kommunale eiendomsskatt (se eget avsnitt 3.) Kommunal eiendomsskatt for hytter og boliger utgjør i dag om lag NOK 3,5 milliarder. Dette tallet er stigene og lov om eiendomsskatt gir et systempotensial på 0,7 pct årlig beskatning av landets eiendomsverdier. Men det finnes ingen kommunal eiendomsskatt for finansformue.

Når kommunal eiendomsskatt regnes inn, selv etter dagens begrensede anvendelse, er vi derfor med dagens system godt på veg mot den LIKEBEHANDLING mellom beskatning på eiendom og finansinvesteringer som utvalget flere steder omtaler og etterlyser: Formueskatten for finansformue er redusert til 0,75 pct, og kommunal formueskatt finnes ikke på finansinvesteringer slik som for eiendom. Utvalgets FORSLAG er da i realiteten en diskriminering av eiendomsinvesteringer i forhold til finansinvesteringer, når den kommunale eiendomsskatt tas med. Vi er sterkt kritisk til at denne diskriminering tildekkes i utvalgets omtale av forholdet, fordi NOU 2014-13 fremmer et systemskifte det er et tvilsomt behov for, ut fra de målsettinger om likebehandling man selv fremsetter.

-Norges Hytteforbund synes også det er noe anakronistisk når NOU 2014-13 flere steder nærmest etterlyser den foreldede ordning med skattlegging av «fordel ved bruk av egen bolig». Dette er et system fra en forgangen tid da det var et privilegium å eie egen bolig i forhold til folket som ellers måtte leie bosted. Dagens selveierregime i den norske boligmassen innbyr like lite til «fordelsbeskatning av egen bolig» som situasjonen ellers innbyr til fordelsbeskatning «ved bruk av egen bil», eget fjernsyn, eller «fordelsbeskatning ved bruk av egen båt». Vi synes det er noe merkelig at man med nostalgisk omtale nesten søker å gjenopplive slike ordninger som for lengst er utgått på dato. Men forklaringen er kanskje at Scheel-utvalget trenger argumentasjon både fremover og bakover i tid for å rettferdiggjøre større skatt på eiendom.

-Det er viktig for Norges Hytteforbund å verne om allemannsretten til eiendom. Samt å verne om prinsippet at skatt bør betales etter INNTEKTSEVNE. Med sterk økning av formueskatt som utvalget går inn for, drenerer man bort lavinnteksgruppene fra eiendomsmarkedet fordi lavinnteksgruppene

ikke har økonomisk evne til å betjene høyere skatter når disse ikke utregnes på inntektsgrunnlaget. Lavinntektsgruppene får her, relativt sett, mindre lette i inntektsskatten som kan kompensere for økte eiendomsskatter i forhold til høyinntektsgrupper som disponerer økonomisk evne til å betale eiendomsskatt. Eiendomsskatt er en statlig husleie, en oppholds-avgift, som pålegges eiere av hytter og hus. Eiendomsskatt gjør det dyrere å bo. Dette har sosiale konsekvenser. Eksempel: Agderforskning gjorde i 2013 en undersøkelse blant lavinntektsgruppene i Agderfylkene og kunne fastslå at kommunale avgifter, herunder sterke eiendomsskatter i mange kommuner, utgjorde en fattigdomsfelle for pensjonister i kommunene. Med gjennomsnittlig pensjonsinntekt på kr 177.000 for kvinner og kr 214.000 for menn gjorde eiendomsskatter selv etter dagens system kun i kommunene, et sterkt innhugg i de svakerestiltes økonomi. Det finnes heller ikke alternative, tilgjengelige boliger som disse grupper lett kan flytte til. Som dette eksempel viser mener Norges Hytteforbund at skattlegging av folks primærbolig og familiehytte må beholdes på dagens moderate nivå, og uansett ikke høyere enn det dagens kommunale eiendomsskatteregime tillater, forutsatt korrekte takster for dette (se eget avsnitt om kommunal eiendomsskatt 3). Som Agderforskning altså kunne dokumentere at likevel ikke var uproblematisk for svakerestilte grupper.

-Forslaget innebærer også en sterk diskriminering av familier i områder med høye boligverdier som vi nå har overalt i pressområdene. Forslaget om bunnfradrag på kr 2.130.000 kan i noen grad avhjelpe dette, men for eiere av fritidseiendommer, med boliger i pressområdene, vil da alt bunnfradrag lett kunne medgå til å dekke boligen, mens fritidseiendommen blir hardt beskattet. Her dreneres da lavinntektsgrupper vekk fra familiehytta. Dette tar vi sterkt avstand fra, fordi det etter hvert vil føre til at fritidseiendommer blir et gode kun de høyere inntektsklasser – med evne til å betjene harde eiendomsskatter – kan opprettholde. Ved å ha et skattesystem som medfører at lavinntektsgrupper vanskeligere kan anskaffe hytte, vil det ha konsekvenser for bruk av friluftsliv og de livskvaliteter dette medfører. Dermed blir det å bruke vår natur enda mer et privilegium for «de gode lønninger», og ikke på samme vis tilgjengelig for lavere inntektsgrupper.

- På selve boligmarkedet er situasjonen derimot at bolig er et behov alle MÅ tilfredsstille, og man kan ikke melde seg ut av markedet og la være å bo. Her vil det derfor i begynnelsen kunne bli en prisreduksjon på de mer eksklusive boligvarianter i pressområdene med høye takster. Dette vil skape et etterspørselspress nedover i systemet, der mindre og rimelige bovarianter vil bli mer etterspurt, likeledes leiemarkedet, og alt dette således gjenstand for prisøkninger. Disse LAVERE prissegmenter i boligmarkedet representerer de boligsegmenter som nystartede familier søker til, og Scheel-utvalgets forslag mener vi vil ha en prisøkende effekt for de unge som skal etablere seg på boligmarkedet. Dette er i så fall meget uheldig. Disse forhold synes Norges Hytteforbund er mangelfullt behandlet og vurdert i NOU 2014-13.

- Norges Hytteforbund har også merket seg hvordan LEIEBOERE vil måtte føle konsekvensene av utvalgets forslag. Utvalgets forslag vil på sikt føre flere ut i status som leieboere, slik at denne gruppen vil vokse. Da blir det trangere på leiemarkedet, særlig i pressområder. Husleieregulering finnes ikke lengre, her er det lokalt tilbud og etterspørsel etter utleieboliger det som avgjør boutgiftene for en enkelte familie. Økte eiendomsskatter vil utleierye søke å ta inn på økning av leien, som da leieboerne vil måtte betale. Scheel-utvalget heller så bensin på det bålet utvalget her selv setter fyr på, ved å foreslå å TA BORT den stimulans til utleiemarkedet som dagens system med skattefrihet for leieinntekter fra deler av egen bolig vitterlig er. Leieinntekter fra utleie mindre enn 50 pct av egen bolig skal iflg utvalgets forslag ikke lengre være skattefritt. Dermed FORSVINNER motivasjonen til at det bygges sokkelleilighet i underetasjen når nytt hus skal planlegges, også fordi

slik sokkelleilighet vil kunne øke eiendomsskatten slik at leieinntekter (når skattefrihet skal forsvinne) vil gi en langt mindre kompensasjon for byggherren. Utleiemarkedet blir nå enda trangere, og LEIEBOERE er den gruppen som på sikt hardest vil rammes av Scheel utvalgets skatteforslag for bolig og hytteeiendommer i Norge. Problemstillingene rundt dette ligger litt på siden i forhold til hva Norges Hytteforbund primært skal kommentere, men forholdet er så graverende og usosialt -synes vi - at det også tas med her. Igjen er dette et eksempel på at Scheel-utvalget ikke tar inn over seg, og foretar noen som helst drøftelse på konsekvensene av, sine faktiske forslag.

3. Spesielle områder. Kommunal eiendomsskatt

Utvalget har en lite systematisk omtale av DAGENS kommunale system for eiendomsskatt, og presenterer IKKE et skattebilde der dette systemet er inkorporert i en total skatteløsning. Utvalget kommenter selv denne mangelen, og sier klart at det er et behov for samordning av kommunale og statlige skattesystemer. Men sier selv intet om hvordan denne koordinering kan skje.

Dette forslaget om standardisering og koordinering er likevel Norges Hytteforbund i prinsippet enig i. Men vi mener altså at dagens statlige system for eiendomsbeskatning innenfor formuesskatteregimet ikke bør utvides.

Når det gjelder dagens lovgivning for kommunale eiendomsskatter gir dette skattemuligheter som – om de var utnyttet fullt ut med korrekte eiendomsverdier – vil kunne overbeskatte eiendom i forhold til finansformue, fordi sistnevnte ikke beskattes i kommunen. Den kommunale eiendomsskatten gir et skattepotensial på 0,7 pct av landets eiendomsverdier, og har ikke skatt på bankinnskudd. Utvalget tar ikke dette forholdet inn i sin omtale og anbefalte løsninger. Man velger heller å se bort fra dette, og anbefaler et nytt statlig formuesskattesystem for eiendom med 80pct av boligverdier inkludert, i tillegg til det kommunale. Som nevnt under 2 blir dette da sterkt diskriminerende for eiendomsinvesteringer.

Norges Hytteforbund mener eiendomsskatt i tillegg til **dagens** begrensede statlige formuesbeskatning av eiendom, må bygge på kommunale eiendomsskatter, og ingen ny statskatt. Vårt utgangspunkt er at om fritidsboliger skal betale eiendomsskatt, så skal dette reflektere de utgifter kommunen har i forbindelse med at det etableres fritidsbebyggelse i kommunen. Norges Hytteforbund aksepterer ikke at det skal diskrimineres mot hyttebefolkningen i utarbeidelse av kommunale takseringsregler for fastsettelse av eiendomsskatten. Hyttebefolkningen gjør langt mindre bruk av de kommunale kjerneoppgaver innenfor skole, helse og omsorg enn de fastboende. Det er derfor ikke riktig, synes vi, at hyttebefolkningen skal gjøres til kommunenes melkeku.

Når vi likevel mener eiendomsskatt fortsatt bør være en kommunal mulighet og oppgave er det ikke minst for å få til den lokale tilpasning av faktisk skattebehov i kommunene, og folkelig kontroll med skattene. Men her er det et demokratisk underskudd for eiendomsbesittere UTENFOR kommunen, f.eks hytteiere, som ikke har stemmerett ved valgene og normalt ikke deltar i de normale politiske prosesser for å vedta lokal eiendomsskatt. Utvalget påpeker selv, ganske riktig, dette forholdet. NOU 2014-13 foreslår i forbindelse med STATLIG eiendomsskatt at det her skal utarbeides et sjablongsystem for verdifastsetting av fritidseiendommer for å sikre større likebehandling. Det henvises i denne forbindelse til det system som finnes for fastsettelse av boligeiendommens ligningsverdi.

Norges Hytteforbund vil støtte et slikt forslag, men under den klare forutsetning at slike verdifastsettelser også skal gjelde ved kommunal eiendomsskatt. Norges Hytteforbund har i eget

brev til Finansdepartementet februar 2015 klaget over de graverende ULIKHETER og - etter vårt syn - ulovlige kommunale skatteregimer som er opprettet i noen kommuner rundt i landet der hytteeierne er gjenstand for diskriminering når eiendomsskatt innføres i kommunen.

Slik diskriminering bygger på at det i kommuner med mange fritidsboliger i forhold til antall fastboende er sterke tendenser til at TAKSERINGSSYSTEMENE for eiendomsverdier bevisst legges opp slik at det gis rabatter for de fastboendes eiendomsverdier, rabatter som IKKE kommer fritidseiendommene til gode. Eiendomsskattelovens krav om at om likebehandling hus-hytte følges ikke. Norges Hytteforbund har etterlyst klarere retningslinjer fra Finansdepartementet på at slik forskjellsbehandling, i forhold til de dokumenterte omsetningsverdier som faktisk finnes i samme kommune, ikke er lovlig. De ulovligheter som i dag praktiseres bidrar til å holde eiendomsskatten i den enkelte kommune på et høyere nivå enn om innbyggerne selv hadde opplevd skattetrykket, og gjennom sin stemmeseddel gjort justeringer ved neste valg.

Et nytt sjablongsystem vil uten tvil kunne skape større likhet. På den annen side er det åpenbart at det vil stilles store krav til at slikt system skal kunne fungere innenfor akseptable, rettferdige rammer. Problemet vil være at det i mange hytteområder finnes fritidseiendommer med svært ulik standard. Den første hyttebygging av betydning fant kanskje sted i 50 og tidlig 60 årene, med plankehytter, utedo og uten innlagt vann og strøm. Så har noen, men langt fra alle, av disse fått bygningsmessige oppgraderinger gjennom årene. Større hytteområder i nærheten er så bygget ut i moderne tid, gjerne opp til full boligstandard for siste års byggetrinn. Vi må altså fastslå at det ofte er et svært stort spenn i de hytteeiendommene som finnes innenfor samme geografiske område, og et sjablongsystem må ha svært gode mekanismer for å identifisere dette. Det er her langt fra tilstrekkelig å operere med en fast sats pr m² boligflate innenfor et enkelt, definert geografisk område.

-Scheel-utvalget foreslår at ligningsverdien for fritidseiendommer (for fastsettelse av formueskatt) skal dobles inntil slikt sjablongsystem er på plass. **Norges Hytteforbund går sterkt imot slikt forslag.** Dagens system for ligningsverdier er diskriminerende mot NYERE hytteeiendommer. Her ligger utgangsverdien for beregning av ligningsverdien nært opp til byggekostnadene. Eldre hytteeiendommer derimot, har hatt et svært lavt verdiutgangspunkt som til tross for prosentvise oppjusteringer gjennom årene ligger på et langt lavere nivå. Om en eiendom oppgraderes gjennom årene blir ikke takstene av den grunn justert. En automatisk dobling av dagens formuesverdier ved formeskattberegningen vil derfor slå svært urettferdig ut for nyere hytteeiendommer i forhold til de eldre. Uansett strider en økning i dagens nivå på formueskatt for hytter mot Norge Hytteforbunds syn.

4. Spesielle områder. Skatt på finansnæringen.

Norges Hytteforbund vil også knytte noen kommentarer til utvalgets behandling av skatt for finanssektoren. Banker og forsikringsselskaper har de siste år hatt store gevinster, overskudd og reserveavsetninger som i siste instans vil komme aksjonærene ensidig til gode. Utvalget oppgir således en skattbar inntekt på over 70 milliarder for finansierings- og forsikringsvirksomhet for 2012. Vi tror ikke resultatet for 2013 står tilbake for dette. Tvert imot. Unntaket er kanskje livsforsikrings-selskapene, som grunnet et dårlig rentemarked har hatt vanskeligere betingelser knyttet til å oppnå de avkastningskrav som kreves på pensjonsinnskudd, og for eierne er dette problematisk der ikke konsernbidrag fra bank- eller skadeforsikring i datterselskap kan kompensere for dette og gir forsikringskonsernet flere ben å stå på.

Søket etter nye skatteobjekter (herunder eiendomsskatt) har som formål å finansiere utvalgets forslag til lettelser i beskatning av finanskapitalen (selskapsskatten) og inntektsskatten som til sammen foreslås redusert med NOK 18 milliarder, herunder 13,5 milliarder for selskapsskatten. **Norges Hytteforbund mener at det derfor er en særlig grunn til å se nærmere på hva finanskapitalen selv kan bidra med i denne sammenheng.**

Det foreslås her merverdiavgiftsøkninger for finansielle tjenester som vil bidra med et skatteproveny på NOK 3,5 milliarder. Det er like mye som dagens eiendomsskatt fra hytter og boliger gir til norske kommuner. Vi har likevel ikke klart å finne de bidrag til «spleiselaget» fra finanssektorens eiere og aktører som vi hadde håpet. Det er Norges Hytteforbunds inntrykk at det skattebidrag finanssektoren skal bidra med, stort sett kommer fra kundene UTENFOR sektoren. Således legges det opp til merverdiavgift på «margininntekter og gebyrbelagte tjenester», altså en avgift som rammer kundene, og ikke bank- og forsikringssekselskapet selv. Tilsvarende merker vi oss at utvalget går imot innføring av transaksjonsskatter på verdipapirhandel som ville pålagt finansmiljøets aktører et større skatteansvar for de skattelettelse de selv etterspør for egen investeringsvirksomhet i norske bedrifter. Som en kuriositet er vi fristet til å bemerke at slik transaksjonsskatt jo finnes for eiendom med 2,5 pct dokumentavgift for eiendomstransaksjoner, men altså ikke skal anbefales for finanssektoren - til tross for utvalgets anbefalinger annensteds om skattemessig likebehandling mellom de to sektorer.

Dette er Norges Hytteforbund sterkt kritisk til, men utvalgets fremstilling av innhold og saksforhold er svært uklare og vanskelig å gripe fatt i. Vi innrømmer at det er vanskelig å bedømme hva utvalgets forslag FAKTISK innebærer, annet enn at det anslåtte proveny på NOK 3,5 milliarder er illevarslende stort hvis det skal betales av norske husholdninger.

Vi vil likevel påpeke en vesentlig observasjon: Utvalget skriver flere steder i sin innstilling at det er nødvendig å avgiftsbelegge finansielle tjenester for ikke å skape et kunstig overforbruk av disse tjenester i forhold til andre kjøp av tjenester som er avgiftsbelagt. Man mer enn antyder at fritak for merverdiavgift medfører et overforbruk, også av SKADEFORSIKRING, som nevnes spesielt i denne sammenheng.

Norges Hytteforbund mener at det er ingen grunn til at den tradisjon med avgiftsfri skadeforsikring som vi i Norge har hatt siden etableringen i 1767 av «Den alminnelige Brandforsikring for Bygninger» - senere Norges Brannkasse - nå skal avbrytes. For det første er skadeforsikring ikke et finansielt gode, som sådan. Det er, til tross for at skadeforsikring for lengst har trådd ut fra offentlig forvaltning og over i den private forretningsdrift, **et sosialt gode** som hver familie er avhengig av for å sikre seg mot ulykke og skade på hus og eiendeler. Visse tjenester og samfunnsfunksjoner er av gode grunner unntatt fra offentlig skattlegging ved forbruk, og vi mener skadeforsikring fortsatt bør være i denne kategori. Det er her ikke snakk om kjøp av tjenester for å oppnå en vare eller en tilleggsverdi, men deltakelse i et sikringsfond for å kunne opprettholde status quo hvis man rammes av skade. Om forslagene i NOU 2014-13 innebærer større prispåslag for de forsikringsbudsjett norske familier normalt har – og det frykter vi at det gjør (men har vanskelig for å identifisere) – vil vi sterkt ta avstand fra slike forslag.

Norges Hytteforbund stiller seg også helt uforstående til påstand om at fritak for merverdiavgift kan skape OVERFORBRUK av skadeforsikring, slik utvalget antyder. Erstatninger for påløpte skader er etter reglene i FAL (Lov om forsikringsavtaler) i utgangspunktet de samme om den skadelidte har kjøpt en eller flere poliser. Flere forsikringspoliser fører bare til at de involverte forsikringssivere må

dele erstatningsutbetalingen seg imellom. Vi spør derfor hvilket «overforbruk» av skadeforsikrings-tjenester utvalget har tenkt på.

Igjen er det lavinntektsgrupper, særlig med eiendom, som kan rammes. Om våre antagelser om utvalgets forslag her er riktig, er disse i så fall et annet eksempel på at sosiale konsekvenser ikke er ivaretatt og tilstrekkelig vurdert i NOU 2014-13.

5. Spesielle områder. Øvrige fradragposter.

NOU 2014-13 foreslår en rekke forandringer i den personlige inntektsbeskatning ved at fradragposter som i dag er innarbeidet skal fjernes. Betrachninger rundt dette vil naturlig ligge noe på siden av hva det er naturlig for Norges Hytteforbund å kommentere, men vi vil likevel gi en kort bemerkning til noen av forslagene.

For det første er det viktig å ta i betraktning av fradragene kommer i en sammenheng der den personlige inntektsskatt er redusert med en nedgang i alminnelig inntektsskatt fra 27 til 20 pct. Det er derfor ikke i utgangspunktet unaturlig at fradragposter må vurderes i lys av dette, så vi retter ingen kritikk mot Scheel-utvalget for at fradragpostene i og for seg vurderes. Men noen fradragposter har stimulerende virkning på forhold det er viktig å ivareta, og bør derfor kanskje likevel beholdes. Vi har her allerede sterkt påpekt at utleieinntekter for del av egen bolig fortsatt må ha skattefrihet.

-Ungdoms inngang til boligmarkedet og evne til opparbeidelse av nødvendig startkapital for å oppnå boliglån (egenkapitalkravet) mener vi svekkes på en urimelig måte med forslaget om å ta bort ordningen med Boligsparing for ungdom (BSU). Vi vil gi vår støtte til ordninger som kan avhjelpe unge boligsøkere til å kunne tilfredsstille de hardere krav til egenfinansiering som myndighetene nå tvinges til å iverksette for å forhindre en unaturlig vekst i husholdningenes gjeld som følge av høy prisutvikling i boligmarkedet. «Boligboble» kan forårsake krakk i markedet ved rentestigning og prisfall. Dette vil i så fall også ha konsekvenser for markedet for fritidsboliger. Unge boligsøkere bør derfor tilbys sparestimulerende tiltak som kan oppmuntre til å fremskaffe den nødvendige egenkapital ved boligkjøp.

-Tilsvarende vil Norges Hytteforbund påpeke at det er uheldig at bolig- eller arbeidssøkere som får stor reiseavstand mellom bolig og arbeidssted foreslås å miste pendlerfradraget ved inntektsbeskatningen. Lang reisevei til arbeidssted er en måte å unngå høyere boutgifter i bysentra. En rekke boligpolitiske fordeler knyttes til dette: Lange arbeidsreiser gir muligheter til å utnytte boligmassen bedre også utenfor bystrøk og stimulerer det lokale boligmarked i periferien ved å spre prisoppgangen utover, noe som avhjelper prispresset innover. Dette fører i sin tur til lavere, samlet låneopptak for husholdningene i en region, og avhjelper prispresset på utleieboliger i sentra. Spredning av bebyggelse skaper også sysselsettingsmuligheter utenfor sentra og sprer skatteinntekter. Det er derfor sterke samfunnsmessige hensyn som tilsier at pendlerfradraget bør beholdes som et boligpolitisk virkemiddel. Med dagens teknologiske utvikling, så kan det for mange, særlig på slutten av yrkeskarrieren – være aktuelt å bytte bosted fra bolig i tettsted til den tidligere fritidseiendom i periferien. En fortsatt fradragmulighet for pendling vil for slike tilfeller også kunne være til hjelp for hyttefolk. Samt bidra til at kommuner i periferien gis tiltrengte skatteinntekter som ellers ville blitt i byen.

6. Oppsummering og konklusjon

Norges Hytteforbund mener konsekvenser av en hardere skattepolitikk for fritidsboliger burde vært bedre analysert og gjennomgått. Man har ikke i tilstrekkelig grad brydd seg om hva et hardere skatteregime innebærer for hyttebyggingen og hyttebruken i Norge. Hytte-Norge er ikke bare en sentral del av Kultur-Norge: Det er en kjensgjerning at mye næringsutvikling og kommuneinntekter i utkant Norge er avhengig av hyttefolket. Det er hyttegjestene som sørger for nybygging i områdene, oppgradering av hyttebygg, og legger igjen betydelige midler i kjøp av lokale servicetjenester. **Vi hadde forventet at Scheel- utvalget her hadde drøftet de økonomiske, boligpolitiske og sosiale konsekvenser av sine forslag i langt større grad. For Hytte-Norge er det særlig betydningen hyttefolket har for distriktene, som vi mener hardere skattepolitikk neglisjerer.**

En annen hovedobservasjon er at NOU 2014-13 legger opp til en mer europeisk og mindre demokratisk fordeling og bruk av eiendommer i Norge. For å skaffe økonomiske midler til å tilfredsstille finanskapitalens krav til stadig lavere selskapsbeskatning er det bl.a norske husholdninger som skal betale dette sammen med eiere av fritidsboliger. Økt eiendomsskatt vil generelt, etter vårt syn, bidra til å øke boutgiftene for alle. Det blir en skatteøkning som IKKE bygger på inntektsevne, men som favoriserer de grupper som får størst skattelettelse gjennom de foreslåtte lettelsene i inntektsbeskatningsreglene. Resultatet blir på sikt et mer klassesdelt samfunn der man søker å bryte i stykker det folkelige eierskap som i dag finnes til hytter og hus. Dette folkelige eierskap er etter Norges Hytteforbunds syn en stor kvalitet i det norske samfunn, en kvalitet Scheel-utvalget ikke aksepterer, men heller fremstiller som et problem og et skattepotensial. Skal NOU 2014-13 legges til grunn går vi mot et samfunn der stadig flere må LEIE sin egen bolig, gjerne til større kommersielle eiendomsselskaper (med lavere selskapskatt) - og fritidseiendommer blir mer reservert for de høyere inntektsklasser. **Dette ønsker vi ikke.**

Det er likevel ikke slik at Norges Hytteforbund mener at dagens eiendomsskattesystem ikke lider av svakheter. Vi har forståelse for at der eiendomskjøp skjer som en finansiell operasjon, gjerne i større skala og med andre motiver enn å skaffe familie og en selv permanente oppholdssted på hus eller hytte, ikke kan ha krav på samme moderasjon i beskatningen som mer permanent, stedsbunnet eiendomsbesittelse. Foretas her eiendomsinvesteringer i den hensikt å drive forretningsmessig utleie utenfor egen bolig mener vi også det kan forsvares en høyere beskatning. Tilsvarende vil Norges Hytteforbund ha forståelse for at skatteregimet ikke er det samme for bolig nr. 2- 3 eller flere, som for primærboligen.

Vi hadde forventet at Scheel-utvalget ville drøftet og foreslått differensierende mekanismer her, men registrerer med beklagelse at man ønsker å innføre mer eiendomsskatt også for primærboligen og familiehytten.

Norges Hytteforbund vil derfor ikke stille seg avisende til at dagens system med hardere beskatning av bolig nr. 2 og 3, der det ikke er snakk om primærbolig eller familiehytte, videreføres og i rimelig grad videreutvikles. Kjøp av bolig til utleieformål kan ha en uheldig prisdrivende effekt som det er forståelig at samfunnet vil demme opp for i form av hardere beskatning for enheter som ikke brukes som egen bolig. **Vi mener likevel dette ikke bør gjelde for fritidsboliger som uansett ikke kan bidra til å oppfylle boligbehovet i befolkningen.**

Norges Hytteforbund er opptatt av å kunne beholde det folkelige eierskap til hytter og hus i Norge. Det store flertall kjøper hytter og hus for fremtiden, ikke for kortsiktige investeringsformål. Da er vi

først og fremst opptatt av å beskytte det langsiktige eierskap mot overdreven beskatning. Forbundet vil derfor også ha en viss forståelse om det kan være aktuelt å oppjustere den bo- og brukstid som kreves for å oppnå skattefrihet ved videresalg.

Med hilsen
for Norges Hytteforbund

Mathias B. Dannevig
Finanspolitisk talsmann

Trygve Jarholt
Styreleder

NORGES HYTTEFORBUND
Arbinsgt 1
0253 OSLO